

معرفی مختصر بخش حقوق و قضاء در ((قاموس کبیر افغانستان))

در عصر حاضر قضاء یکی از پایه های اساسی دولت ملی را تشکیل میدهد. قوانینی که به تصویب هر دو مجلس پارلمان رسیده و بعد از توشیح توسط رئیس جمهور نافذ میشوند، هم روابط ذات البینی اتباع و اشخاص حکمی را تنظیم میکنند و هم به تنظیم روابط اشخاص طبعی و حکمی با دولت میپردازند.

قوانینی که به این شیوه بوجود می آیند، اگر تطبیق شوند، برای حفظ شیرازه دولت ملی از یکسو و رعایت حقوق و آزادی های اتباع از جانب دیگر اهمیت اساسی دارند. آگاهی عامه از ضوابط و معیار های مندرجه قوانین به مردم کمک میکند تا حقوق و مکلفیتهای شان را بشناسند و برای احقاق حقوق و پرداختن به مکلفیتهای شان تلاش کنند.

ضرورت این نوع آگاهی در جوامعی چون افغانستان که حاکمیت سرتاسری قانون را هنوز تجربه نکرده اند، مبرم ترمیباشد. قاموس کبیر افغانستان میخواهد درین زمینه سهمی اداء کند.

اشخاص طبعی و حکمی در جریان مراودات روزمره شان به اصطلاحات حقوقی و قضائی مواجه میشوند که در قدم اول برای شان مفهوم نمیباشد. قاموس کبیر افغانستان بایست به رفع این مشکل نیز عطف توجه میکرد. با همین انگیزه کاربالای بخش حقوق و قضاء آغاز یافت. البته قوانین و قضاء در افغانستان از خصوصیات اجتماعی و فرهنگی کشور ما بشدت متأثر اند و درعین حال با تنظیم درست امور به تکامل اجتماع کمک میکند. دست اندرکاران بخش حقوق و قضاء، با توجه به این حقیقت و برای انعکاس تعاریف مروجۀ کنونی در قوانین و سیستم قضائی فعلی افغانستان در قاموس، تصمیم گرفتند حتی الامکان بر معانی و تعاریف موجود در قوانین نافذۀ کشور تکیه کنند.

در جهان امروز علم حقوق همگام با انکشافات تکنیکی و اقتصادی جهان از وسعت زیاد برخوردار گردیده زیرا حقوق و جایب اشخاص در رابطه به هر پدیده جدید درجهان باید تابع نورمها و ضوابط حقوقی ساخته شوند. دادن پوشش به اصطلاحات مروج در تمام یا بخش اعظم این ساحات به زمان و تشریک مساعی عده زیادی از حقوقدانان کشور نیاز دارد. امید داریم اساتید حقوق و حقوقدانان کشور ما با تشریک مساعی به رفع این نیاز کمک کنند.

در گام نخست، بخش حقوق و قضاء اعم خود را وقف تهیه و ترتیب اصطلاحات در رابطه با حقوق اساسی و حقوق جزاء به زبانهای دری و پشتو ساخته است. علاوه بر قاموسها و لغتنامه های متنوع، منابع اصلی این بخش را قانون اساسی، قانون اجراء جزائی، قانون جزاء و سایر قوانین نافذۀ جزائی افغانستان تشکیل میدهند. سعی ما بر اینست که

تعریف‌ها، معانی و شرح اصطلاحات مطابق به متن قوانین نافذۀ افغانستان بوده یا هرچه بیشتر نزدیک به آن باشد. این شیوۀ را بخاطری انتخاب نموده ایم که محصول کار ما با آنچه در سیستم حقوقی و قضائی افغانستان پذیرفته شده است، تفاوتی نداشته باشد.

قابل یادآوری و تأکید است که تألیف یک قاموس از توان یک فرد و یا یک کمیته خارج بوده و نیازمند همکاری همگانی میباشد و ایجاب می‌کند تا تعداد بیشتر دانشمندان و متخصصان در این پروژه ملی همکاری نمایند.

کمیته هم‌آهنگی قاموس پشتیبانی دانشمندان را در رابطه با قاموس به دیده قدر نگرسته و از همکاری آنها درین زمینه صمیمانه اظهار سپاس می‌نماید. در اخیر جا دارد تا از محترم **احمد راتب فقیری** که در بخش حقوق و قضاء قاموس مدد می‌رساند، صمیمانه اظهار سپاس نمائیم. کسانی که در رابطه با بخش حقوق و قضاء و سایر بخشهای قاموس می‌خواهند همکاری نمایند، لطف کرده با یکی از نویسندگان این مضمون تماس بگیرند.